

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ szíjazandók. A hirdetési díj szabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Aron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Visszapillantások a gyümölcs- és konyhakerti kiállításra. Ritter Gusztáv. — A különböző roszfajokról. é. t. — A szecs-kázásról. — Egyleti mozgalmak: Méhész-egyleti vál. ül. 1885. aug. 20. és szept. 5-én. — Egyveleg: Mezőgazdasági állapot. A gyümölcsfák téli metszése. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Visszapillantások a gyümölcs- és konyhakerti kiállításra.

(Budapest, 1885. október 18–31.)

IV.*)

Térjünk már most még egyszer vissza az erdélyi ország-rész kiállításához és constatáljuk mindenekelőtt, hogy az egyleti cég alatt résztvevők száma 1881-hez képest megötszörzöködött; de az önálló kiállítók is tetemesen szaporodtak. Nehány nagyobb gyűjteménnyel rendelkező birtokos, a ki 1881-ben az egylettel járt, most egészen elmaradt, vagy pedig különvált. Ez lehet oka, hogy collectiv tárlatunkban az almafajok száma 1881-ben 246-ot, most csak 151-et tett; körtefaj akkor 205, a jelen évben pedig csak 66 lett bemutatva. A torda-aranyosi gazdasági egylet és krizbai Horváth Márton gyűjteményei már beoszthatók nem voltak; egyáltalában szakerőink mint bírálók és kiállítók a számos időleges kiállításon nagyon is igénybe voltak véve s tevékenységük elforgácsolva; mi azon tapasztalat megerősítésére vezetett, hogy egy nagyobb mérvű collectiv tárlat csakis hosszas és megfelelő előmunkálat után sikerülhet teljesen.

A nagyban való termelésre ajánlott 25 almafaj közül 23 képviselve volt; a piros és fehér asztrakán, mint nyári gyü-

mölcs természetesen hiányzott. E fajoknak három övre (zónára) való beosztását mindenestre még tüzetesebben kellene kidolgozni és hisszük is, hogy kertészeti szakosztályunk e munkát el fogja vállalni. Én például meg vagyok győződve, hogy a Batul a magasabb hegységek vidékeire nem talál; hogy a Pónyik a középfekvésű övben nem elég szépen és jól fejlődik; miglen a szőlőtermő vidékek völgyeiben Batul, Pónyik, Londoni peppin stb. legkiválóbban fognak diszteni.

A 22 ajánlott körtefajból 15-öt láttunk; hiányoztak mint nyári és korai őszi körtek: Zöld Magdolna, Nyári esperes, Nyári Kálmán, William, Erdei vajonc, Liegel vajoncza és a katalógus szerint a Virgouleuse vagy Egri körte. Magasabb, hidegebb fekvésben ajánlatosabb csak nyári, őszi és korai téli körte termelni; a kései téli fajokat pedig a melegebb szőlőtermő vidékeknek fenntartani.

A nagyban való termelésre ajánlott fajgyümölcsök igen szép fejlődés mellett élénk színezettel bírtak.

Az erdélyrészi helyi almafajok gyűjteménye igen gazdagnak volt mondható, a mennyiben összesen 26 fajt számlált. E fajok kevés kivétellel mind le vannak írva és festve, úgy, hogy e munka sajtó alá is kerülhetne, ha a kellő pénzalappal rendelkeznének. A Török muskotályt a felső-magyarországi megyék ugyan vitatják tőlünk; mert ott e gyümölcs éppen annyiszor fordul elő Pázmán alma néven, mint nálunk az elől említett. Kispál Gábornak — Szász-Vessződ, visai tanya — a kiállítás folyamán bemutatott Rózsa párizs nevű almája oly faj, mely a Legszebb párizshoz hasonló, de ennél nagyobb és ízben is finomabb. A László alma — kendi-lónai magonc — nem egyéb mint az Erdélyi fűszeres (Schmecketer). A bemutatott almákkal azonban lokális fajaink még teljességgel nincsenek kimerítve, mert még igen sok másod- és harmadrendű faj van, mely jogosan ideszámítható. A „Bulzesdi“ névvel kiállított finom kis almafaj — Körösbányáról Szabó István tanítótól — csakis kicsinysege miatt nem ajánlható az általános termelésre.

*) Helyreigazítás. A III-ik számú cikkben, 417. lapon, első hasáb, felülről a 16-ik sorban e mondatot: „A Deák renetje mint szürke őszi renet szerepelt“ így kérem olvasni: A Deák renetje mint „szürke őszi renet“ tünt ki. R. G.

Sajátságos, hogy Erdély lokális körtefajokkal nem bír; vagy tán a Pirosbelü, Nyári Kálmán = Császárkörte, Árpával érő, Muskotály ideszámítható lenne? Tudtommal mindezek kozmopoliták és talán még a rómaiakkal jutottak el oda, a hova ezeknek kulturája kiterjedett.

Collectivtárlatunknak harmadik része: a Diel-Lucas rendszere szerint osztályozott fajgyűjtemény majdnem mindannyi résztvevőnk gyümölcséből lett összeállítva és a fajok — kevés kivétellel — helyesen is voltak elnevezve. Fontos alma nem fajnév, az illető gyümölcsnek igazi neve: Anyóka (Hausmütterchen). A Boston russet mint Hawthorden lett felismerve; a Szürke rövidszáru renet helyesen csak: Szürke rövidszáru.

E collectió gyümölcsei szépek voltak ugyan, de a két izbeni csomagolás nyomait viselték magukon; majd minden őszi körte tul volt érve.

A negyedik nagy osztályban az egyleti czég alatt egyesült magánosok szoros szomszédságba kerültek, miglen az önálló kiállítók meglehetősen szétszórva szerepeltek. Ha Erdélyt három övre osztjuk, annak minden fekvését és klimáját képviselve találtuk és tisztán láttuk, hogy finomabb fajok, mint Batul és Pónyik zordabb fekvésben roszul diszlenek. Ha a megyék szerinti politikai beosztást vesszük alapul, Háromszék kivételével mindannyival találkozunk. A kiállítók egy negyedrészre — azaz 25 — kolozsvári volt, kik közül azonban csak négy jelent meg külön név alatt, a többinek gyümölcsét az egyleti collectió nyelte el. Miután százat haladó kiállítót egyenként megemlíteni és bírálni alig lehet, csak azokra fogok szorítkozni, kik kitűnő gyümölcsessel léptek a küzdőterre, vagy egyes érdekes fajokat küldöttek.

Ádám Ferenczné, Márkodról, a Márkodi nőzsér nevű helyi fajt gyönyörű szép példányokban mutatta be.

Báró Bánffy Ernő, Kolozs-Borsáról, egyéb fajok mellett kétféle, külsejükre hasonló arany parmánt állított ki. A magasabb növésű, fehérhúsú tán a Király parmán lehetett, mely az elsőtől csak keveset különbözik.

Barcsay Domokos, Bánfi-Hunyadról, tehát magasabb hegyi fekvésből jól választott és szépen fejlett alma- és körtegyűjteményt küldött.

Dr. Berde Áron, (Szucság), Tóth Tamás, Nagy Dániel és Muesy József Kolozsvárról igen szép gyümölcsükkel tündek ki. Nagyság, szépség és színezet azonban Nagy Dániel gyűjteményének biztosította a babért.

Furka Ferencz nagyszámu almája és körteje jól fejlődve, de fájdalom sokszorosan helytelenül elnevezve. Ifj. Gáspár Antal, Hajnal József, Kovács Ferencz és Lokodi János marosvásárhelyi kiállítók gyümölcse nagyon szép és jól választott volt.

Gerendy István, Sörényfalváról, jókora nagy és meglehetősen elnevezett alma- és körtegyűjteménnyel szerepelt.

Krizbai Horváth Márton, ki jelentékeny mennyiségű gyümölcsöt visz ki Romániába, Diel-Lucas rendszere szerint osztályozta 56 alma- és 26 körte fajtát.

Báró Horváth Ödönné, Alvinczről jó és ismert

fajok mellett a „Lady Henniker“ nevű ujdonságot mutatta be gyönyörű fejlettségben, ezen alma a Kanadai renethez hasonlít.

Jakab Mózsza, Algyógy, Vincenti Nándor, Diód, Paget János, Gyéres és Urbán Samu, Magyar-Régen helyi fajok mellett más jó gyümölcsessel is képviselve voltak.

Zeyk József, Maros-Gombás és dr. Krasser Károly, Szász-Sebes, körtegyűjteményeikben sok jó régi faj volt képviselve, de nem hiányzott több jeles, további termelésre érdemes ujdonság sem, úgy mint: Mas elnök, Olivier des serres, Dr. Jules Guyot stb.

A legszebb Batult Báró Bánffy Jenő állította ki Maros-Szent-Királyról; az ottani faj magasan áll a közönségesebb felett, úgy nagyságánál, mint finomabb ízénél fogva. Fialat csemeték a nevezett tulajdonos urnál (utolsó posta N.-Enyed) rendelhetők.

Igen magas fekvésből, Gyergyó-Szentmiklósról, Kiss Antal és Orel Máté küldtek kisebb gyűjteményeket. A gyümölcs közepes nagyságu, kevés színezettel bíró volt; látszott rajta, hogy az ottani klimával nem igen van megelégedve. Itt kérdés alá jött a Piros asztrakán, mely tán még a Csikban sem áll el október hó közepéig?

A torda-aranyosi és udvarhely megyei gazdasági egyletek, valamint a nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület igen szép collectiókkal szerepeltek; hamis név csak ritkán fordult elő.

A gróf Teleki Miksa örökösök, Kendi-Lóna, kisebb, de igen jól választott gyűjteményt mutattak be. Az ott ujonnan létesített gyümölcsültetvények a helyesen kiszemelt fekvés és szakszerű kezelésnél fogva jó jövedelmet ígérnek.

Thoroczkay Sándor, Toroczkó-Szent-György, kiválóan gazdag, szépen fejlett és helyesen elnevezett gyűjteménnyel birt.

Az önálló kiállítók közül megemlíthetők: a besztercevidéki gazdasági egyesület 115 almát és 35 körtét tartalmazó collectióval, helyesen elnevezve és a fekvéshez képest igen szépen fejlődve.

Fekete Pál vándortanár gyűjteménye jól volt választva, de a gyümölcs a kedvezőtlen időjárás miatt korompenészszerű volt tele.

Vadady Gergely, Sárdról, ismert fajok mellett egy Batul magoncot mutatott be, mely nagyobb, mint őse, de husa kevésbé értékes, mint emezé. A termelő „Matlekovics magonca“ név alatt vezette be.

A kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézet 100 alma-, 25 körte- és 25 mogyorófajt állított ki; az alma-körte kevés színezettel bírt és középnagy volt. A nagymérvű jégeső és az állandó talajviznedvesség csorbitották a rendes fejlődést. A Cornwallisi fűszeralmának az anyafáról származó gyümölcse sötétzöld és egészen jéges volt; míg a cserépen nevelt fának almája rendes fejlődést mutatott. Eppen oly feltűnő volt a 6 éves, 18 éves és 30 éves fákról származó. Múlt-haupt renetje által mutatott különbség: az első majdnem zöld, a másodikon piros pozsgás, a harmadikon vérpáros gyümölcs

termett! E kert kétségkívül hivatva van felvilágosítást adni azon kérdésre: minő fajok diszlenek még a nyirkos fekvésben is jól, melyek kevésbé, végre melyek nem türnek egyáltalában nagyobb mérvű nedvességet?

Ha már most azt kérdezzük, hogy tulajdonképen mit tanulunk a kiállításon? erre a választ, azt hiszem, igen rövidre lehet szabni. A jó fajok termelése, lehet mondani általános szokássá vált, de a fajok kiválasztásánál több tekintettel kell lenni a klímára. Azon törekvést, mely a tulsok fajnak redukálását célozza, minden rendelkezésre álló eszközzel támogatni kell, hogy a gyümölcskereskedés lehetővé váljék! De a gyümölcskereskedésnek a kevés és jó faj tömeges termelésében csak egyik tényezője van megadva; a másik, nem kevésbé fontos kellék az okszerű, közmegegyezéssel egyformásított csomagolásban áll. Egyenlő nagyságu láda vagy hordó, ugyanegy rendszerrel, azonos anyaggal pakkolva véghetetlenül megkönnyitene ugy a bel- mint a külforgalmat és megszüntetné azon számos visszásságot, melynek legtöbbször a hiányos csomagolásból ered és mely a megrendelő kereskedőt, vagy közvetlen fogyasztót méltó bizalmatlansággal tölti el. E helyen nem terjeszkedhetve ki e fontos kérdésnek részleteire, egyszerűen utalok az országos gazdasági egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent „A gyümölcsértékesítés és gyümölcsstermelés emelése“ czimű korszerű munkára (Semler Henrik után kivonatolva fordította Gamauf Vilmos), mely egyéb nagybecsű tartalma mellett a X-ik szakaszban tüzetesen foglalkozik a gyümölcs elrakásának, csomagolásának és elszállításának kérdésével. Ily módon eljárva az erdélyi országrész is csakhamar elfoglalhatná a gyümölcskereskedésben azon hatáskört, melyre termelésénél, valamint föld- és helyrajzi fekvésénél fogva oly határozottan hivatva van.

Kolozs-Monostor.

Ritter Gusztáv.

A különböző rozsfajtákról.

A rozsnak fajtája tulajdonképen csak egy van, a mit közönséges rozsnak szoktunk nevezni s vetjük ősszel vagy tavaszkor; válfaja azonban igen sok van, részint a régebbi idők-ből, részint új származásúak. Ezek egymástól kisebb-nagyobb bokrosodási képességek, növekedésök, a levél színe, érési idejük s keményítő tartalmukra különböznek.

Valamint az állatoknál a helyes kiválasztás, gondos tartás által sikerült kiváló fajtákat előállítani: éppen ugy a vetőmag gondos kiválasztása, ápolása s a mag ismételt kiválasztása által új fajták birtokába jutunk, melyek jeles tulajdonaikat átörökíteni képesek. Az ekkép létrejött s hirtévre vergődött új válfajták azonban nem tartják mindig meg örökölt kiváló képességeket s annál előbb elfajtanak, minél inkább oly termelési viszonyok közé jutnak, melyek az illető növény előbbi életmódjától elütnek s így megesik nem egyszer, hogy pár év múlva eredeti maggal kell ismét tovább folytatni a termelést.

Gazdasági szempontból igen fontos dolog jó vetőmagról gondoskodni, de nem kevésbé fontos oda hatni, hogy az a beszerzett jó vetőmag jeles tulajdonait meg is tartsa. Ide vonatkozólag tehát mindazon feltételeket, melyekhez az illető gabonanövény sikeres fejlődése kötve van — meg kell adnunk. Nevezetesen pedig azokat a következőkbe vonhatjuk össze: legyen a talaj jó trágyaerőben, legyen gyommentes, szántsunk mélyen, a kellő éredésnek időt engedjünk s vessünk idejében, (nem pedig elkésve); továbbá a vetőmag mennyiségét kellőleg szabályozzuk, azaz tulsűrűn ne vessük a magot. Ezek volnának azon körülmények, melyekre ügyelnünk kell; mert ellen esetben, ha mulasztást követünk el, ha valamelyike ama tenyészfeltételeknek elmarad s a hiba ismétlődik: akkor a legjobb fajta is elfajtázik.

Ha a gazda ama helyzetben van, hogy talaja nem minden részében nyújt neki biztosítékot bizonyos növényfajta sikeres termeléséhez: akkor válasszon ki egy darab neki leginkább megfelelő földet s ott kultiválja azt. Továbbá a vetőmagot igyekezzék változtatni, újjal felcserélni, így legalább nem lesz neki oka, néhány évig elfajtázásról panaszkodni.

A közönséges rozsnak több hiányossága van, u. m. nem bokrosodik eléggé, magja kemény héjú, kevésbé sulyos, apró, vékony szemű s szalmája könnyebb s gyengébb, mint egyéb más fajtáké. Lássunk ez alkalommal néhány rozsfajtaról*) rövid ismertetést.

Bokros rozs alatt különféle rozsfajtákat értünk, melyek mindannyian erősen megbokrosodnak s nem igényelnek olyan korai s sűrű vetést; azonkívül a kedvezőtlen időjárásnak inkább ellentállni képesek s alkalmasak egyaránt ugy a könnyebb, mint a nebezebb talajokra. Szalmatermésök is rendesen nagyobb. Ide tartozik pl. az előnyösen ismert sz.-iváni vagy sz.-jános rozs, mely ujabban őszi bükkönynyel vagy borsóval vettetik igen jókor — még nyárban.

A montagne rozs, mely újabb időben köztudomás szerint igen nagy hódítást tett, — nem igényes a talaj iránt, bokrosodási képessége nagy, ritka vetést kíván, a telet jól kiállja, tulajdonaiban constant s a kedvezőtlen időjárás viszonyok iránt sem érzékeny. Miként a szt.-jános rozs, ugy a montagne rozs is, ha jókor vettetik pl. június vagy júliusban, kedvező időjárás viszonyok mellett még ősszel egy vágást ad, a következő évben pedig jó magtermést. Eneffogva a montagne rozs termelése igen ajánlható.

Egy másik jeles rozsfajta, mely szintén nagy mag és szalmatermésű, a telet jól kiállja az a zowi óriás rozs. Szalmája igen erős, ugy, hogy nem könnyen dől meg; szára 2 meter hosszúságot is elér, kalásza 14—16 cm. s magvakkal jól megrakott. Magja telt, nagy, vékony héjú s lisztes. Mivel hogy jól bokrosodik, vetőmagnak hektáronként bőven elég 100 kgr., tehát kat. holdankint 60 kgr. Az is jó tulajdonai közé tartozik, hogy nem hamar degenerálódik (korcsosodik el), ugy, hogy 5—6 évig nem kell a magját változtatni.

Az új fajta labrador-rozs, korai termésű, alkalmas laza s kötöttebb talajokon egyformán jól bokrosodik s kevés

*) Rövidség kedvéért „válfajta“ helyett fajta elnevezéssel élek.

vetőmagot igényel. A közönséges rozsnál ez is hosszabb szalmát és kalászt nevel.

Az újabb fajta rozskok közt — kísérletek szerint — az előbbi legkitünőbb, miért is termelése legjobban ajánlható.

A svéd hó-rozs, mely Svédország magasabb vidékein honos, zordonabb hazájában is kielégítő terméseket szolgáltat. Gazdagon bokrosodik, szalmája erős, megdőlésre nem hajlandó, kalásza négyzetesek, lapítottak s szálkái aprók. Magja nagy, zölde színű. Nem kíván igen termékeny talajt s még november elején is vethető jó eredménnyel. Kiváló tulajdona, hogy a hideg iránt nem érzékeny, a kedvezőtlen időjárást igen jól tűri, miért is főképp zordonabb hegységi vidékekre különösen alkalmas. Korai érésű s bő hozamu.

Az orosz alandrozs szintén zord s mostohább fekvésű talajokra való, a hol még mindig kielégítő terméseket nyújt. Kései vetést is megtűr, kiállja a telet, jól bokrosodik, kivált tavaszkor erőteljes fejlődésnek indul s 10—14 nappal korábban érik, mint a közönséges rozsfajta.

A probstei rozs igen jó talajt kíván s a klíma iránt is válogatós. Erősen bokrosodik, de könnyen kifagy s ezért csakis meleg fekvésű s termékeny alföldi talajokra való. Különben bő termésű, ad hold. 17—18 hl., mely minőségre 75—77 kilós. Igen jeles fajta.

A kanadai rozs, hazánkban szintén ismeretes rozsfajta, a probstei, montagne s svéd rozskoknak méltó vetélytársa. Alföldi kísérletek szerint — homokon termesztve — kitünő, különösen mivel a téli időjárást jól kiállja, legkevesebbet szenved valamennyi között, melyeket imént említettünk volt. Minőségre nézve hektoliterje 74,5—76 kgr.

A champagnei rozs a probstei rozs tulajdonságai-
val bir, azon különbséggel, hogy szalmája hosszabb s többszöri magváltoztatást kíván, mert könnyen elfajzik s nem szabad tul-
érni hagyni, mert könnyen elpergeti a magját.

A spanyol duplarozsról nem a legjobb vélemények vannak elterjedve, mindazonáltal ki kell emelnünk, hogy jó kultúra alatt álló laza talajokon, úgy szem, mint szalmában jó terméseket szolgáltat. Szalmája hosszú s aratásnál nem igen hullatja szemét; de a zord telet nem állja ki.

A pirnaeusi rozs ez is mint az előbbi laza talajokat kedvel; erőteljes talajon jó szem és szalmaterméseket ad, az időviszontagságot jól tűri s a korai rozsfajtákhoz tartozik.

Ép oly jó fajta a hesseni rozs is, mely kitünik erőteljes nevedéséről s ellentállóságáról, azonban magját érés után könnyen hullatja, mi figyelembe veendő.

A fentebbi rozsfajtákból megteheti ki-ki magának az ő viszonyaihoz mérten — a választást. Mindenesetre fősúly arra fektetendő: hogy megbízható forrásból szerezzük be a vetőmagnak valót; továbbá, hogy nem elegendő csupán jó vetőmagra szert tenni; de együtt jár azzal az okszerű, megfelelő kultúra is, mely nélkül a sikert kockáztatnók.

— ét —

Néhány szó a szecs-kázásról.

A mint igen különböznek a vélemények a szálás takarmányfélék alakja és elkészítési módja felett egyáltalán, úgy nem kevésbé elágaznak arra nézve, vajjon kifizeti-e magát, legalább a keményebb takarmányt zuzás vagy felaprózás által oly állapotba juttatni, hogy azt az állatok könnyebben szétrághassák, és egyenletesebb keverékben vegyék magukhoz, mintha azokat minden előkészítés nélkül takarmányozzák fel. Vannak vidékek, a hol mindenféle szálás takarmányt s a zöld takarmány legnagyobb részét felszecs-kázzák, mert azt hiszik, hogy ily módon az etetés sokkal takarékosabb, s az állatok is kellemesebb és könnyebb emészthető takarmányt kapnak, míg ellenben ismét más vidékeken legfeljebb a lovak számára vágnak egy kis szecs-kát.

Nézetünk szerint egyik félnek sincsen igaza, sem azoknak, a kik czélszerűnek tartják mindenféle takarmányt felszecs-kázni, sem pedig azoknak, a kik mit sem akarnak, főleg szarvasmarhánál, a szecs-kázásról tudni.

Rendesen azt szokták felhozni, hogy a szalma, széna, durvább vagy megkeményedett zöldtakarmány felszecs-kázásának következő czéljai vannak: a) a szalmánál: 1. hogy abból mi sem pocsékolatik el és jut az alomba, a mi bekövetkeznék, ha azt szálisan etetjük, 2. hogy a szalmafélét szecs-ka alakban könnyebben lehet más takarmánnyal keverni, a melyre nézve fontos az, hogy megfelelő megrágás és benyálazás által jól kihasználtsák, 3) a kemény vagy vastagszáru szalmafélék rágását ezáltal megkönnyítjük; b) a szénánál: 1. megakadályozzuk, hogy az ne jusson az alomba, 2. lehetlenné tesszük, hogy az állatok a javát kiválogassák s a többit ott hagyják, 3. a silányabb szénát más izletesebb takarmánnyal keverhetjük, hogy az állatok azt jobban kihasználják és szivesebben egyék; c) a zöldtakarmánynál: 1. hogy a kemény, durvább száru zöldtakarmányból minél kevesebb menjen veszendőbe, 2. megakadályozzuk, hogy a nedvdus gyenge zöldtakarmányt ne egye az állat igen mohón és nagy mennyiségben, (a mi felfuvódásra és hasmenésre adna okot), azáltal, hogy azt szecs-kázva szalma-szecs-kával keverjük.

A mi az a) pontot illeti, ha valamely gazdaságban oly szűken állnak takarmány vagy szalma dolgában, miszerint ügyelni kell arra, hogy az állatok minden szál szalmát meg-
egyenek — a minek mellesleg megjegyezve rendes gazdaságban nem volna szabad előfordulnia, — ott ezen czélt a szecs-kázás által legjobban el lehet érni. Azt hiszem azonban, hogy a szalmának egy gazdaságban sem kellene egyébként lenni, mellékes s a bendőt kitöltő takarmánynál, a melynél nem az a fődolog, hogy az állatok mind megegyék a mit eléjük adnak, hanem hogy az egyéb főtakarmányfélék mellé még tetszés szerinti mennyiségű szalmát is ehessenek.

Azt hiszem továbbá, hogy takarmányozásra az olyan szalmát szoktuk választani, a mely a legfinomabb szálu, s ezen kívül legjobb minőségben is sikerült behordani, azaz nem verte sokat az eső, nem dőlt meg stb. Ha ily szalmából nagyobb mennyiséget teszünk az állatok elé, hogy szabadon válogassanak benne, a legjobb, illetve a legtáplálőbb részeket fogják be-

lőle kiszedni, ellenben a szecskával sok kemény és meglehetősen tápanyag nélküli részt is kénytelenek magukba tömni. Ha azonban a szalma vastag és nincsen gyomokkal átnöve, a mint a jól trágyázott, erőteljes és tiszta földben szokott teremni, s ha zsuppot kötünk belőle, akkor ezt úgy szecskáztassuk, hogy a szalmának csak felső $\frac{1}{2}$ részét kapják az állatok, mert ez finomabb és táplálóbba az alsó részeknél. A mi a 2. alatt jegyeztetik meg, az helyes, s ezért lovaknak soha sem kellene a zabot tisztán adni, hanem mindig szecskával keverve, olyformán, hogy ürömérték szerint $\frac{2}{5}$ rész szem és $\frac{3}{5}$ rész szecskát keverjünk.

Teljesen figyelmet érdemel Buus-nak következő állítása: „Manapság már sokkal kevesebb szecskát használnak, mint azelőtt, s minél jobban etetik az állatot az erőtakarmánnyal, gu más és gyökeres növényekkel s szénával, természetesen annál kevesebb szalmaszecskát fogyaszthat el.

Ez ismét arra az etetési módra vezetett, hogy a szecskát egészen elvessék, s a darát egyedül adják a jászolba, részben szárazon, részben megnedvesítve. Ily módon az állat rövid idő alatt nagymennyiségű erőtakarmányt képes megenni, és megtakarítjuk a szecskavágás munkáját. Sokan nyilatkoztak erről dicsérőleg, természetesen leginkább kényelmi szempontból; míg ellenben mások, kikhez én is csatlakozom, óva intenek a tiszta dara-etetéstől, s azt állítják, hogy ily módon az erőtakarmánynak nincsen meg a kellő hatása. Ez igaz is; — jól tesszük tehát, ha a darát mindig szecskával keverjük, mely utóbbinak mennyiségét az állatok étvágya szerint szabjuk meg. Kevésbé erőteljes takarmányozás mellett elegendő, ha napjában csak egyszer vagy kétszer etetünk szecskát: ha azonban intenzív erőtakarmányunk van, azt jobb lesz, ha 3–4 adag szecskára elosztva etetjük. A szecskának a szarvasmarhánál tehát csakis mint az erőtakarmány keverékének van jelentősége, a midőn is ez utóbbi nagyobb tömeg közé osztatva el, az állatok részéről több rágást igényel, ez által nagyobb nyáleválasztást idéz elő, jobban megemésztetik, tehát jobban ki is használtatik. Egyébként azonban felesleges munka a szénát és szalmát szecskává aprítani.

Ha a szalma szecskázásának harmadik okául azt vetik fel, hogy „a kemény vagy vastagszáru szalmafélék rágását ezáltal megkönnyítjük“ ennek nem tulajdonítok fontosságot. Mert először is azt hiszem, hogy a rágás csak annyival lesz könnyebb, hogy az állatok a szecska egy részét rágatlanul lenyelik, másrészt pedig, sokoldalú tapasztalásra támaszkodva, az a meggyőződés, miszerint az állatok sokkal könnyebben harapják szét és rágják meg a kemény szalmát, mint a kemény szecskát. Ez utóbbi gyakran azért, hogy függélyesen álló helyzetbe jut a szájban s az állat azt rágószerivel nem képes oly jól megfogni, mint a hosszabb szalmát, fájdalmat idéz elő a szájban, s arra készíti az állatot, hogy azt lehetőleg minél hamarabb nyelje le. Sokszor vettem már észre, hogy érzékenyebb száju, vagy oly állatok, melyek valamely szájbajból még nem gyógyultak fel teljesen, a szalmát jól megrágták, ellenben a szecskához nem is nyultak.

A b) alatti pontokat illetőleg, jó istállóberendezés mel-

lett, s ha az állatok megfelelő adagokat kapnak, tehát nem többet, mint a mennyit jó étvágygyal megenni képesek, keveset, vagy éppen semmit sem fognak elszórni belőle, a felszecskázás pedig többre kerülne, mint azon szénának értéke, mely a trágyába jut. Ily viszonyok mellett arról sem lehet szó, hogy az állatok az izletesebb részeket kiválasztják. Ha (3) silányabb széna alatt olyat értünk, a mely az állatoknak kevésbé izlik, legcélszerűbb lesz ezt akkor adni nekik, mikor leginkább éhesek, tehát reggel első takarmányul, semmint hogy az ilyent még a jó szénához keverjük, a mivel legfeljebb azt érnők el, hogy az állat a jobb szénát se enné ily keverékben jóízűen. Ha azonban nagyobb mennyiségű rosszabb szénát keverékben akarunk feletetni, sokkal célszerűbb, ha a keverés már a széna behordásakor történik meg, mint közvetlen a feletetés előtt, akár szecskázva, akár szálasan akarjuk is ezt tenni. Különben is a gazdának feladata gondoskodni arról, hogy rétjei ily silány, illetőleg rosszabb ízű szénát ne teremjenek. A hol gondoskodnak a tulnedvesség levezetéséről s ápolják a rétet, — trágyázzák, irtják a rossz füveket, ha szükséges: feltörrik s újra vetik, — a kaszálást pedig a maga idején végzik, ott nem fogunk rossz szénát találni soha, hanem legfeljebb a kedvezőtlen időjárás által elrontott szénát, ez pedig az állatokra nézve ugyanis többé-kevésbé hátrányos, bármilyen alakban etessük is.

A c) pontnál a keményebb száru zöldtakarmánynak veszendőbe menését illetőleg ugyanaz áll, a mint fentebb a széna-elpocsékolásról mondtunk. Ehhez még a következő megjegyzéseket tehetjük: a) Szomorú zöldtakarmányozás lesz az, melynél kénytelenek vagyunk — kivételes esetektől eltekintve — az állatoknak nagyon megkeményedett herét stb. adni. Véleményem szerint csakis akkor lehet haszonnal keresztülvinni a teljes zöldtakarmányozást, ha képesek vagyunk állandóan a használatra alkalmas zöldtakarmánnyal rendelkezni, azaz, folyton van oly takarmányunk, a mely nem tulzsenge, hogy kárral keljen azt feletetni, de nem is hagytuk annyira elvétni és megkeményedni, hogy az állatnak már ne legyen kellemes és tápláló. b) A ki haszonnal akarja a teljes zöldtakarmányozást behozni, annak nem szabad megelégednie azzal, hogy egy, vagy egypár zöldtakarmányfélét termeljen, de figyelmét ki kell terjeszteni mindazon korábbi és későbbi zöldtakarmányfélékre, a melyek talajának megfelelnek. Csakis ily módon menekülhet a zavartól, ha egyik vagy másik takarmányféle nem jól sikerül, s csak így lesz az egész nyári istállózási időszak alatt folyton elegendő jöminőségű zöldtakarmánya.

A mit a c) 2. alatt mondanak, az minden tekintetben figyelembevétel érdemel, a mihez járul még, hogy a tulságos fiatalon levágott zöldtakarmány pazarlással jár, ha azt egymagában adjuk az állatoknak.

Ezt a pazarlást csakis oly módon lehet elkerülni, ha a fiatal, nagyon tápdus zöldtakarmányt valamely szegényebbel, tehát pl. szalmaszecskával keverjük.

Hogy a szecska megfelelően czóljának, kellő hosszúságra kell azt vágatni, s inkább legyen kissé hosszabb, mint tulrövid. A helyes hosszúság körülbelül, szarvasmarháuk $2\frac{1}{2}$ cm., lónak 2 cm. A tulságosan rövid szecska a lovaknál igen vesze-

delmes kólikát idézhet elő, az ugynevezett szalmakólikát, mely majdnem mindig az állat elhullásával végződik. A mint az állatorvosi tapasztalatok bizonyítják, az ilyen kólikák főleg akkor szoktak fellépni a lovaknál, ha a rövidre vágott szecskát kor-pával vagy darával (megnedvesítve) keverve etetjük.

Ez a körülmény, tekintve azt, hogy manapság a legtöbb nagy gazdaságban divat a szecskázás, és hogy sok helyen azt hiszik, hogy a szecskát nem lehet eléggé apróra vágni, igen fontos. A szecska tápértékének nincsen fontossága, s a szemes takarmányhoz való keverésének főleg csak az a célja, hogy a lovak a szemet jobban megrágnák és benyalázzák. Ennek a célznak legjobban megfelel a szecska, ha kellően hosszú, ha ellenben nagyon rövid, akkor a különben is apró, vagy mesterségesen felaprózott (liszt, korpa, dara stb.) erőtakarmánnyal együtt rágatlanul, sőt meg se hajlítva, nyeli le az állat. Sokszor az ürülékben találjuk nemcsak megemésztetlenül, de oly szilárd állapotban, hogy képes a bőrt megsérteni. Mivel a lovak az ilyen rövid szecskából álló takarmányt gyorsan eszik, sok gazda azt hiszi, hogy az valami kiválóan ízlik is nekik, s e mellett rövidebb lehet az etetés ideje, több a munka. Az előbbi legalább is kétséges, az utóbbi meg éppen nem áll; mert a rágatlanul lenyelt szecskának kell még csak erős peristaltikus mozgást végezni a bélcsatornában, tehát a testnek az etetés után hosszabb ideig kell pihennie. A rövid szecska főleg a vak és a fodros bélben összeáll, oly keményre, hogy dugulási kólikát idéz elő, mely daczol még a leghatályosabb hajtószerekkel is, mert gyakran ezek sem képesek szétindítani az összeállt tömegeket.

(Szöl., Bor. és Gazd. Lapok.)

Méhész-egyleti mozgalmak.

Rendkívüli választmányi ülés 1885. aug. 20-án.

Tartatott Álbú József egyleti alelnök elnöklete alatt, jelen voltak még Tamási János, id. Hutter Sámuel, Kulisseki Endre, Gebhardt Döme egyl. pénztárnok és Szentgyörgyi Lajos egyleti titkár.

58. A jul. 16-diki újés jkönyve fölolvastatván, a mainak hitelesítésére Tamási János, id. Hutter Sámuel és Kulisseki Endre tagtársak kérettek föl.

59. Gebhardt Döme egyleti pénztárnok az ülés színe előtt kijelentvén, hogy neki e tisztségtől meg kell válnia, miután őtet a ministeri parancs szó N.-Kanizsára helyezte át, s minthogy ügyei ekkép állanak, az egyleti pénztárt s illetőleg ahhoz tartozó mindennemű irományt, könyveket stb. stb. az ig. vál. kezibe tesz le. Mielőtt azonban távoznék egy kimerítő „átadási kimutatást” olvas föl négy évi pénztárnoksága idejéből s vesz bucsut az ig. választmánytól, — a munkálatot az ig. vál. helyeslőleg tudomásul veszi, s a midőn Gebhardt Döme egyl. pénztárnoknak s illetve az egylet egyik legilletékesebb kezdeményező törzs tagjának őszinte meleg köszönettel adózik, a mai ülésben is mély sajnálattal mond békés Isten hozzádot a buzgó ügytársnak, szeretve tisztelt távozó barátnak. — S a midőn az ig. vál. szomorú, de kedves kötelességéből folyólag ezt teszi, megbizsa Álbú, id. Hutter és Szentgyörgyi főtitkár tag-

társakat, hogy — leltár mellett — volt pénztárnoktól a pénztárt illető mindennemű dolgot vegyenek át, s kézbesítsék Csiki János József leendő pénztárnoknak, a ki a pénztár további kezelésére szíves volt ismert, hasznos szolgálatát följajánlani.

60. Az alapszabályok értelmében eszközöltetni szokott évi kisorsolás ügy merülvén föl, elhatározta az igazgató választmány, hogy sept. első napjaiban a kisorsolást is megejti és pedig a múlt évihez hasonlóan. Ugyanis kisorsol — a tagdíjakkal rendben levő egyleti tagok közt — két benépesített Bodor méhlokot, pergetett és lépesmézeket, s egy igen szép sturzőt gyönyörű mézzel tele építve. S hogy a tagtársak közül minél többen juthassanak ilyen kedves nyere-ményhez, följajánlott még e célból Kulisseki ügytárs egy raj-fogót s Gebhardt ügytárs 6 kis- és 6 nagy üveg pergetett mé-zet, melyekért jelzett ügytársoknak elismerő köszönet nyilvánítottatott.

Ez ügy kapcsán az az életre való gondolata támadván az ig. választmánynak, hogy e tárgykból s még a helybeli tagok-tól összegyűjthető e nemű holmiségekből — a kultur egy-l. közgyűlése alkalmára (aug. 30—31.) egy kis kiállítást rendezzen, — megbízott elnökség, hogy ezt a lehető-ségig eszközölni tartsa erkölcsi kötelességének, a helyi la-pokban természetesen meghíván az érdeklődő ügytársakat az egylet „házasnagárdi” köztelkére, a hol a tárgyak elfog-nak helyzetetni. Végül

61. Utalványoztatott Gebhardt Döme volt pénztárnoknak három éven át vezetett aprólékos kiadásai megtérítése céljából 3 frt 51 kr.; s utasított az igazgatóság, hogy a mint az időt arra alkalmasnak véli, az udvarhelymegyei (Keresztur) és nagykovácsmegyei (Segesvár) méh. egyleti „körök” részére ígért méhcsaládokat expedálja.

A sept. 5-iki rendes vál. ülésben elnökölt Álbú József alelnök, jelen voltak még: dr. Kőmives Gerő, id. Hutter Sámuel, Hatházi Ferencz, Csiki J. József, Antónia János, Kulisseki Endre és Szentgyörgyi Lajos, egyleti titkár.

62. A mai ülés jkvények hitelesítésére Csiki J. József, Hatházi Ferencz és Antónia János tagtársak kérettek föl.

63. Titkár jelenti, hogy ő és társai: Álbú József és id. Hutter Sámuel aug. 22-én Gebhardt volt pénztárnoktól az egy-l. pénztárt minden ahhoz tartozókkal átvették, s ideiglenesen mig új pénztárnoknak átadatnék, a bizottság éppen hozzá deponál-ta, — tudomásul szolgál.

64. A 60-dik pontban jelzett méh. termények s más kisorsolási tárgyak ügye ismételtetvén, megbiz-atott elnökség, hogy azt a következő vasárnap délutánján el-iptézni s a történekről annak idején a választmányt értesíteni szíveskedjék.*) Örömmel vette tudomásul az ig. választmány, hogy a kiállított nyere-ménytárgyakkal kapcsolatosan még igen szép dolgokat állítottak ki az egylet ujonnan épült helyiségé-ben Csiki J. József, Álbú, Kulisseki, id. Hutter, Gebhardt, Fo-

*) A kisorsolás szept. 6-án hogy csakugyan megtörtént arról e lapok 37-ik számában s ezzel egyidejűleg megjelent helyi napilapokban értesítettük olvasóinkat s illetve azt a 35 tagtársunkat, kiket a szerencse ért.

dor Gyula tagtársak, s hogy e rögtönzött kiállítás igen szép érdeklődéssel találkozott.

65. Albn igazg. alelnök tesz jelentést az egyeslet évi méhészkedési eredményéről, mely dacára az ismétlődött gyenge méh-észtendőnek, teljesen kielégítőnek mondható ugy szaporulat, mint gyűjtés, és különösen sikerültnek a méhcsaládok erősekké fejlesztése tekintetében. — Örvendetes tudomásul vétetett.

66. Még egy pár kebli ügy elintézése s új tagok bejelentésének számbavétele után az ülés véget ért.

Hitelesítik:

Tamási János,
Id. Hutter Sámuel,
Kulisseki Endre,
Csiki J. József,
Hatházi Ferencz,
Antonya János.

Álbu József,
igazg. alelnök.
Szentgyörgyi Lajos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

— A mezőgazdasági állapotról a m. kir. földmivelési ministeriumhoz beérkezett jelentések szerint az enyhe időjárás folytán az ősziak általában véve megerősödtek, sőt sok helyen tulbuján fejlődtek, úgy, hogy azokat legeltetni lehet.

Másrészt könnyen veszélyessé válhatnak az ősziakra a tartós nedves időjárás, mi miatt a felvidékről, a Dunántulról, Erdélyből s itt-ott más vidékről is érkeztek már panaszok, hogy kivált a korai őszi vetések sárgulni kezdenek, továbbá, hogy azokon rozsdafoltok mutatkoznak.

A repczék általában véve mindenütt jól állanak.

A tavasziak alá a szántás a nedves időjárás miatt még sok helyen nincs bevégezve, ugyancsak a trágyakihordás is akadályozva van.

A szőlő fedése, a dohány simitása kevés kivétellel befejeztetett.

A felvidékről a kiszedett burgonya rothadását jelentik.

Nagyobb egérokozta károkról Nyitra, Szepes, Zemplén, Zólyom, Komárom, Somogy, Sopronmegyéből érkeztek panaszok.

Veszprém, Szász-Nagy-Kun, Pest-Pilis-Kis-Kun, Békés és Alsófehérmegyékben pedig a dróféreg pusztítja a vetéseket.

* * *

— A gyümölcsfák téli metszéséről. Carrière A. a következőket írja: A gyümölcstermelésnél és kertészetnél tulajdonképen nincs pihenő idő. A gyümölcsfák metszését ugyancsak közvetlenül a vegetáció megindulása előtt kell végezni, de rendszeren nem lehet ezen időpontig várni e munka megkezdésével, mert akkor nem készülhetünk el vele idejekorán. Ezért legjobb a munkát úgy beosztani, hogy már télen végezzük a tisztítást, az elszáradt fa és haszontalan részek eltávolítását és tavaszra csak a tulajdonképeni metszést hagyjuk. Sőt az előbbeni munkákat mindjárt a levelek lehullása után lehet végezni. Megjegyzendő még, hogy a gyenge fák metszését legkorábban eszközöljük, esetleg még a tél előtt, nehogy akkor zavarjuk őket, mikor a nedváramlás éppen megakar indulni. Ellenben a nagyon erős, erőteljes fákat akkor legjobb metszeni, ha a nedváram már megindult, mert az ez által okozott nedvvesztés által kellően meggyöngöttetnek. (M. K.)

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár decz. 10-én. Összes felhajtás 2425 db. nagy és apró marha: — Ebből eladatott 34 db. bika, 1337 db ökör, 400 db vágó tehén, 136 db fejős tehén, 51 db. bival, 393 db. borju, 44 db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 70—200 frt, ökör páronként 160—360 frt, vágó tehén páronként 60—170 frt, fejős tehén darabonként 90—170 frt, bival páronként 170—220 frt, borju darabonként 24—38 frt, bárány páronként 8—12 forint, juh páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 48—54 frt, tehénhús 40—45 frt, borjuhús 70—80 frt, bivalhús 36—42 frt.

Pozsonyi marhavásár decz. 14-én. Összes felhajtás 1203 darab, és pedig 990 darab magyar, — darab lengyel és 213 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—63 1/2 frt, lengyel — frt, német 56—64 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt.

Bécsi marhavásár decz. 14-én. Összes felhajtás 2005 drb és pedig 574 drb. magyar, 699 drb. lengyel és 732 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 53—63 1/2 frt, lengyel 52—57 frt, német 53—63 1/2 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt.

Köbányai sertésvásár decz. 4-én. (Az első magyar sertéshizlalo és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) A folytonos nagy felhajtások az e heti üzletben lanyhabb hangulatot idéztek elő és az árak kissé csökkentek.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—320 klg. nehéz 46 1/2—47 krral, 180—240 klg. uehezek 44—47 kr. Öreg 300 klg. túli uehéz 43—44 kr, vidéki sertés 41—42 kr, könnyü — kr. Transitóban: szerbiai 37—45 kr., románia — — kr, tüskés — krral tiszta kilogrammonkint. Összes felhajtás: 14419 darab, összes elhajtás 11842 drb.

Bécsi sertésvásár decz. 7-én. Összes felhajtás 6436 drb. és pedig 1320 drb. nehéz, 1950 drb. középnehéz és 3166 drb. süldő. Árak 100 kilonként: nehéz 42—43 1/2 frt, középnehéz 39—41 frt, süldő 28—38 frt; szalonna és zsír 50—54 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

(50—52.)

(3.)

Krocsák G. Emil,
e. ügyvezető.

(17.) Ojtvány-eladás. (2-3)

Bethlenfalvy István Borsódmegye miskolci telepén eladó ojtványok:

Almák (vadalma magoncra ojtv):

Bellis magoncza (kitünő téli alma)	500 drb.
Casseli nagy renet	1000 "
Muskotály renet	500 "
Nyári daru alma	200 "
Rezső koronaörökös (kitünő téli alma)	150 "
Sikulai	200 "
Téli arany parmén	1200 "

Körték (vadkörte magoncra ojtv):

Avranchesi jó Luiz	400 drb.
Eliz vajoncza	150 "
Josefina körte (Josephine des Malines)	300 "
Juliusi esperes	150 "
Liegel téli vajoncza	500 "
Napoleon valoncza	1000 "
Nemes kolmár	150 "
Téli esperes	600 "
Vilmos körte	500 "

Az ojtványok két évesek, öt láb magasak, egy ojtvány ára 20 kr., ötszáz ojtvány ára 90 ft.

A gyümölcsfajok Bereczki Mátétól vannak beszerezve. Ugyanott eladásra vár 400 drb. hat éves, átültetett vadgesztenye, a 400 drb. ára 100 ft.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybolt és vízművészeti kellekek tárlata.

WALSER FERENC
első magyar gép- és tüztöltőszerek, gyár,
harang- és érezőöntöde
ERDELYORSZÁGI FIÓKTELPE
Kolozsvárt.
Bel-Monostortutca 12. szám.

(1.) Teljesen leszállított gyári árk mellett. (50-52.) Szerelő-műhely vízvezeték kútak s berendezésére.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tüzifa	1 kilo marha-hús	
helye	napja								széna	szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Bécs	december	12	metermázsa	845	—	700	745	680	600	—	—	—	—
Budapest	december	12	"	775	—	625	690	655	585	—	—	—	—
Balázsfalva	september	3	hektoliter	450	350	325	—	200	450	—	—	250	36
Brassó	december	11	"	650	440	380	260	170	300	375	220	240	40
Deés	december	8	"	600	560	480	—	200	380	680	280	320	24
Gyula-Fehérvár	december	12	"	600	515	450	—	240	325	450	125	260	40
Kézdi-Vásárhely	december	3	"	580	500	360	260	180	400	300	80	270	32
Kolozsvár	december	10	metermázsa	740	—	540	—	480	440	500	150	300	38
Maros-Vásárhely	december	10	metermázsa	708	500	500	—	418	410	360	180	320	32
Nagy-Szeben	december	11	hektoliter	520	400	360	350	130	380	200	140	375	40-46
Nagy-Várad	december	8	"	568	452	402	342	232	350	480	180	400	48
Sepsi-Szent-György	december	14	"	630	560	380	220	170	300	300	125	125	32
Szász-Régen	december	10	"	550	400	350	325	190	350	480	280	260	28
Torda	december	12	"	575	375	375	300	160	300	300	20	250	32